

שיעורי

פרי אליעזר

כל בו לחנוכה

קיצור הלכות ומנהגי חנוכה
בשילוב טעמי ההלכות וטעמי המנהגים במסר וחסידות
עם פסקי פוסקי דורנו, ושאלות מעשיות

יג"ט

אוצר הקושיות

מאת מרנן ורבנן ראשי הישיבות
ובשולי העמוד "אוצר התירוצים"

יג"ט

בירורי הלכה

הקידות ופרפראות, ובירורים
מעמיקים, וחידושים נפלאים

פנינים ואמרות קודש דרוש מוסר וחסידות
מנדולי וצדיקי הדורות זיע"א

יג"ט

בעהשיות החונן לאדם דעת
אליעזר הלוי פולק

מהרד"ה שניה - חנוכה תשפ"א - פניה"ק ירושלים תובב"א

רש"כ ב' באר טעם הרמ"א שגם בחזו שמדליקים בפנים יש להודי' לכתחילה' להדליק בתחילת הנון / פרי אליעזר - הלכות

עין ס"ח (תרע"ב) ולא מוכן איך יתכן למרש כגמ' שתי ראשון זה לא לעיכובא ותי' כי כן לעיכובא לא יג
ל' וכו' ויהי' ביד המשיג (א"א) ס"ח (תרע"ב) שפי' דברי הרמ"א דהוי ס"ס ספק כתי' בי' וספק שרק למצוה קאמר
ולכן יבדק אחי' הזמן ואפי' מיד אחי' כח שבפחות משיעור השמן לא מעכב)
דיל' שיעקר הטעם מכאור כרשב"א משום שקייל' כל שמצותו בלילה כשר כל הלילה ולכן רק על ענין הזה
מיל' שאינו מעכב אבל עין השועה מעכב. ולכן מיל' למשיג' שלענין זמן יש ס"ס כיון שיש צירוף התבטא'
המצוה זה רק לכתחילה.
אמנם עי' ס"ח י"ב שהורכנו שאין מסתבר כלל לומר שכל חירוף מודה לשני בדין 'לכתחילה' ועיי' ש' שהדי'נו
למא' דברי התוס'.

ג. באר טעם הרמ"א שגם בחזו שמדליקים בפנים יש להודי' לכתחילה' להדליק בתחילת הנון.
ותבייה על הרמ"א:

כתב הרמ"א (תרע"ב, ב) : י"א שכומן הזה שמדליקין בפנים א"צ ליהודי' להדליק קודם שהחלה רגל מן השמן
ולפי' טוב יותר ליהודי' גם בזמן הזה", ולא ביאר הטעם. ובבא"ל הביא הטעם בשם הטור שאע"פ שאין
מדליקים בתוך אלא בפנים אבל כיון שפתח הבית פתוח איכא היכרא לעוברים ושבים.
וה"ע שאמנם כ"כ הטור, אמנם הרי כד"מ (תרע"א, ו) כ"כ שוב כאן בתרע"ב) מפורש שזה רק בימי המז
שהיה המנהג להדליק בפתח הבית, אבל בזמננו שמדליקים בבית הפנים אמ"צ להדליק כבי' משהו
וספי' קשה שה"כ כעצמו (תרע"א, נד) ביאר דברי הרמ"א שבזמננו שמדליקים בבית הפנים אמ"צ להדליק כבי' משהו
החצר כיון שאין שום היכר לבני הדי'. וכיאר המ"ב שרק בזמן הטור היה היכר קצת, משא"כ בזמננו
שמדליקים ממש בפנים ולא איכפת לן כלל לעשות היכר לבני ר"ה... א"כ איך פירש טעמו של הרמ"א
לכתחילה להדליק בזמן טעם הטור.
וכי"מ אחר שכתב שא"צ לחוש בזה"ז מסיק: "אמנם במהרי"ל כתב שהיה נוהג להדליק מיד אחר שקיפת
התבה", וצ"ב באמת טעם הרמ"א, ובאמת מתוס' הגי'ל משמע שבזמננו א"צ ליהודי' "אפי' לכתחילה". וכן דעת
הבית (תרע"ב) והמהרי"ל.

ומצאנו ברשב"א (שכתב כאן) שכתב: "זמירש בתוספות... אבל עכשיו שדמליקין בבית בפנים כל שעה ושעה
ומנה הוא רוח איכא פרסומי' נימא לאותם העומדים בבית. ומיהו לכתחלה מצוה להדליק משתשקע החמה

מיד החיים מקריקין למצותה' ואולי זה טעם המהרי"ל והרמ"א.
אמנם באמת מצינו גם לענין יספה סמוך לפתח" שכתב כד"מ שבזמננו המנהג לא לחוש לזה (שהרי פ"ג הת
לכ"ב) ואפי' כתב ברמ"א (תרע"א, ז) דמ"ט נכון להדליק בטפת הסמוך לפתח. וא"כ כנראה טעמו שאפי' אן
טעם להכיר עב"מ אף לישנות מוכן חזיל (רוק לענין בחוץ שכתב להדיא בגמ' שמניחים בפנים, אבל שג'
דברים לא כותב ששני הקנה מיוחדת לשנות בעת הסנה ולכן משאירים את המנהג הקודם). שו"ד בגמ'
(תרע"א, ח) שכתב בשם ר"ס הטעם שגם בזמננו מדליקים בטפת הסמוך "כדי שיכנס בין ב' מצותה' ובר"ס
שלמא' לתא' אלא בתל' וזה כתב הטעם. וכתב ביד אמרי' שזה מר"מ הארוך. וי"ל שהוא תוספת טעם, אבל
יסוד הטעם שאין לישנות מוכן גמ'. ולפי"ז גם כשאין מוזהר יניח טפת הסמוך לפתח. שו"ד בפמ"ג שכתב
שאין זה כלל מיל' אלא הגיה"ה ורק אצל הר"מ של הגמ"א היה כתוב בפנים, וכאמור לעיל מוכן שורת
הר"מ גם בלי טעמים מיוחדים יש להשאיר התקנה במקומה.

א. ואם היה מוסק איכא עוד יתכן להבין שפתי' ראשון משמע שמעכב כמ"ס תוס' אבל תי' ב' י"ל שלא מעכב

ב. ובאמת הרמ"א כתב שבב"י משמע שזה סביקא דיינו (שהביא דברי התוס' שתלוי בבי' ח"י' תגמ' אמנם

מסיק שבשר"ע ספק שיבדק. ולא ביאר טעמו הרי בב"י באמת כתב דהו' ספק. וי"ל שכיון שהו"ס כתב שלתי' א'

רק "מסמך" וגם רש"א ועוד ראשונים מיל' להדיא מעכב לדידהו.

ג. ובב"ח כתב שהחולקים על הרמב"ם וט"ל שאין הזמן מעכב מיל' שכיון שפליגי' תני' לישני' בטל סופרים הלך אחר המיקל. אמנם כתב להדיא שגם השיעור לא מעכב לדידהו.